

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΩΝ

**ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ
Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

ΑΘΗΝΑ 1981

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικὸ σημεῖωμα	ε'
Κ. Θ. Δημαρᾶς : Ὁ Κωνσταντῖνος Νικολόπουλος καὶ ἡ βιβλιο- θήκη του	1
Ἑκθεσις Ἀγησιλάου Τσέλαλη «περὶ τῆς ἐν Ἀνδριτσαίνῃ Δημο- σίας Βιβλιοθήκης»	14
Κυριακὴ Σαντοριναίου : Ἡ ἐκχώρηση τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κων- σταντίνου Νικολόπουλου στὴν πόλιν τῆς Ἀνδρίτσαινας . .	36
Δήμητρα Πικραμένου-Βάρφη : Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀνδρίτσαινας καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς	47
Εὐτυχία Δ. Λιάτα : Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀνδρίτσαινας : Στοιχεῖα γὰ τὴν ἀνέγερσὴ τῆς (1851-1875)	54

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ:
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΤΗΣ (1851-1875)

Στὸ 'Ιστορικὸ 'Αρχεῖο τῆς 'Εθνικῆς Τράπεζας, στὴ σειρὰ τῶν κληροδοτημάτων, ὑπάρχει ἓνας φάκελος μὲ τίτλο «Κληροδότημα Κ. Νικολόπουλου»¹. Στὴν πραγματικότητά πρόκειται γιὰ 30 ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ὑπόθεση τῆς ἀνέγερσης κτιρίου ὅπου θὰ στεγαζόταν ἡ δωρεὰ τοῦ Νικολόπουλου, δηλαδὴ ἡ πλούσια καὶ ἀξιόλογη βιβλιοθήκη τὴν ὁποία ὁ ἀνδριτσάνος λόγιος χάρισε στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του². 'Η προσωπικότητά τοῦ δωρητῆ καθὼς καὶ τὸ ἴδιο τὸ κληροδότημα δὲν θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν ἐδῶ· τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει γίνῃ ἀντικείμενο μελέτης ἄλλων καὶ παλαιότερα, ἀλλὰ καὶ τώρα στὸν τόμο-ἀφιέρωμα³. Ὁ Νικολόπουλος κληροδοτώντας τὸ 1838 τὴ βιβλιοθήκη του στὴν 'Ανδρίτσaina σκόπευε ἀργότερα νὰ κατέβει κι ὁ ἴδιος στὴν πατρίδα του κι ἐπὶ τόπου πλέον νὰ φροντίσει γιὰ τὴν τύχη τῶν βιβλίων καὶ τὴ σωστὴ καὶ ἐπωφελὴ γιὰ τοὺς συμπατριῶτες του ἀξιοποίησή τους⁴. Τὸ 1841 ὅμως πέθανε στὸ

1. ΕΤΕ/ΙΑ, *Κληροδοτήματα*, φάκ. 60.

2. 'Η ὑπόθεση τῆς ἀνέγερσης δὲν μᾶς εἶναι ὁλότελα ἄγνωστη βιβλιογραφικά. Γι' αὐτὴν κάνει λόγο ὁ Δ. Γ. Κιοῦσόπουλος στὴ μελέτη του «'Η ἐν 'Ανδριτσαινῇ βιβλιοθήκη τοῦ Νικολόπουλου», *Πανελλήνιον Λεῖκωμα 'Εθνικῆς Ἑκατονταετηρίδος 1821-1930*, τ. Ε', 'Εν 'Αθήναις 1930, σ. 44-46. 'Αναφορὰ στὴν ὑπόθεση βρίσκουμε καὶ στὴν ἔκθεσι τοῦ 'Α γ σ ἰ λ α ο υ Τ σ έ λ α λ η, «Περὶ τῆς ἐν 'Ανδριτσαινῇ Δημοσίας Βιβλιοθήκης», ἡ ὁποία δημοσιεύεται σ' αὐτὸ τὸν τόμο, σ. 14. Στοιχεῖα γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ἀντλοῦμε ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὰ 'Απομνημονεύματα τοῦ 'Α λ. Ρ. Ρ α γ κ α β ῆ (παραπομπὴ στὰ συγκεκριμένα σημεῖα βλέπε παρακάτω), ἐνῶ μιὰ πλευρὰ τῆς ὑπόθεσης ἀναπτύσσει καὶ διαφωτίζει ἡ μελέτη τῆς Δ ή μ η τ ρ α ς Π ι κ ρ α μ έ ν ο υ - Β ά ρ φ η, «'Η Βιβλιοθήκη τῆς 'Ανδρίτσαινας καὶ ὁ 'Αλ. Ρ. Ραγκαβῆς», στὸν ἴδιο τόμο, σ. 47. 'Ας ἀναφερθεῖ τέλος καὶ τὸ σχετικὸ μέρος τῆς ἐργασίας τοῦ Σ π. Κ ο κ κ ἰ ν η, *Βιβλιοθήκες καὶ Ἀρχεῖα στὴν Ἑλλάδα*, 'Αθήνα² 1970, σ. 39-40, ὅπου ὅμως τὰ στοιχεῖα εἴτε μᾶς εἶναι ἤδη γνωστὰ εἴτε ἀνακριβή.

3. Θεωρῶ περιττὴ τὴν ἀναφορὰ σὲ συγκεκριμένα ἔργα, ἐπειδὴ τὸ θέμα καὶ βιβλιογραφικὰ καλύπτουν οἱ μελέτες ποὺ δημοσιεύονται ἐδῶ.

4. Τὸ χαριστήριον γράμμα τοῦ Νικολόπουλου δημοσιεύεται ἀπὸ τὸν Κιοῦ-

Παρίσι, προτού νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρό του, ἐνῶ τὸ πολύτιμο κληροδότημά του εἶχε ἤδη μεταφερθεῖ ἀπὸ τὸ 1840 στὴν Ἀνδρίτσαινα, μὲ τὴν τύχην του ἐξαρτημένη ἀπὸ τὴν καλὴ διάθεση, τὴν πνευματικὴ καλλιέργειαν καὶ τὶς οἰκονομικὰς δυνατότητες τῶν ντόπιων. Καταρχὴν τὰ βιβλία, τοποθετημένα σὲ κιβώτια, ἀποθηκεύτηκαν στὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Βαρβάρας⁵. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν ἐκδοχὴ αὐτή, ὑπάρχει καὶ μιὰ νεότερη πληροφορία κατὰ τὴν ὁποία ἡ Σχολὴ τῆς Ἀνδρίτσαινας ἐπισκευάσθηκε σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Νικολόπουλου γιὰ νὰ δεχτεῖ τὴ δωρεὰ του⁶. Ἄν πράγματι συνέβη τὸ δεύτερον, πῶς ἐξηγεῖται τότε ὁ συνεχὴς φόβος καὶ ἡ ἀγωνία τῆς ἐπιτροπῆς — ποὺ θὰ ἰδρυσθεῖ ἀργότερα — γιὰ τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχουν τὰ βιβλία μένοντες ἐκτεθειμένα σὲ χῶρον ἀκατάλληλο⁷; Καὶ γιατί νὰ ἐπιχειρηθεῖ ἡ ἱδρυση νέου κτιρίου, ἂν ἦδη τὸ στεγαστικὸ πρόβλημα τῆς Βιβλιοθήκης εἶχε λυθεῖ μὲ τὴ Σχολὴ τῆς Ἀνδρίτσαινας; Πιθανὸν ἡ πληροφορία τοῦ Χριστόπουλου νὰ σκόπευε ἀπλῶς στὸ νὰ διασκεδάσῃ κάποιες ἀνησυχίες ἴσως τοῦ δωρητῆ γιὰ τὴν τύχην τοῦ κληροδοτήματός του.

Τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουμε δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ υποθέσουμε ἂν ἔγινε κάποια ἐνέργεια γιὰ νὰ ἐγκατασταθεῖ σὲ δικό της κτίριο ἡ βιβλιοθήκη Νικολόπουλου ἀπὸ τὴ στιγμὴ τῆς ἀφίξης της καὶ μέσα στὰ δέκα ἐπόμενα χρόνια. Πάντως τὸ 1851 φαίνεται νὰ ξεκινάει ὁ μίτος τῆς διαδικασίας γιὰ τὴ στέγασή της. Τότε, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1851, ὁ δήμαρχος Ἀνδρίτσαινας, Γεώργιος Χριστόπουλος, φέρνει στὴν ἐπιφάνειαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κληροδοτήματος. Ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολουθήθηκε καὶ ὁ χειρισμὸς τοῦ θέματος ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερόμενους, ὅπως προκύπτει μέσα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς ΕΤΕ, εἶναι ἡ ἀκόλουθον⁸:

σ ό π ο υ λ ο, ὁ.π., σ. 44, καὶ ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὸν Κοκκίνην, ὁ.π., σ. 39.

5. Τὴν πληροφορία αὐτὴ δίνουν ὁ Κιοσόπουλος, ὁ.π., καὶ ὁ Τσέλαλης, ὁ.π.

6. Ἡ εἰδηση αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ ἐπιστολὴν τοῦ Χ. Χριστόπουλου (1839) πρὸς τὸ Νικολόπουλον, τὴν ὁποία δημοσιεύει σὲ μελέτῃ της ἐδῶ ἡ Κυρ. Σαντοριναίου, «Ἡ ἐκχώρησις τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κ. Νικολόπουλου στὴν πόλιν τῆς Ἀνδρίτσαινας», σ. 36.

7. Οἱ φόβοι αὗτοι διατυπώνονται μέσα στὰ ἔγγραφα τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου.

8. Ὁ φάκελος μὲ τὴν ὑπόθεσιν Νικολόπουλου φαίνεται πῶς ἀνοίγει τὸ 1869, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ ἡ ἐπιτροπὴ ἡ ἐπιφορτισμένη μὲ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Βιβλιοθήκης

Μιά από τις πρώτες φροντίδες του Χριστόπουλου, όταν ανέλαβε την αρχή του Δήμου, ήταν να βρεῖ τὰ μέσα γιὰ τὴν ἀνέγερση βιβλιοθήκης στὴν πόλη. Παρὰ τὶς προσπάθειές του ὅμως, πολὺ νωρὶς γίνεται φανερὸ ὅτι τὴ δαπάνη γιὰ τὸ ἔργο δὲν θὰ μπορούσαν νὰ καλύψουν τὰ ντόπια κρατικά ἢ ἰδιωτικά κονδύλια, ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναζητήσουν χρήματα ἐκτὸς ἐλλαδικοῦ χώρου. Στόχος καὶ σχέδιο τοῦ Χριστόπουλου εἶναι νὰ προκαλέσει χορηγίες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ κολακεύοντας τὸν πατριωτισμὸ τῶν ὁμογενῶν. Πρότυπο καὶ καλὸ παράδειγμα γιὰ μίμηση, ἱκανὸ νὰ θρέψει τὶς ἐλπίδες τοῦ δημάρχου, εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια ἢ πρωτεύουσα τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους. Εἶναι τὰ χρόνια ποὺ ἡ Ἀθήνα κατακλύζεται ἀπὸ τὶς δωρεές τῶν ὁμογενῶν καὶ στολιζέται μὲ λαμπρὰ κτίρια⁹. Ὁ Χριστόπουλος σκέφτεται ἴσως ὅτι ἀπὸ τὸ χορὸ αὐτὸ τῶν εὐεργεσιῶν κάτι θὰ μπορούσε νὰ ἐπωφεληθεῖ καὶ ἡ ἐπαρχία του· εἶναι καιρὸς ἄλλωστε νὰ στραφεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν καὶ σὲ χώρους ἔξω ἀπὸ τὸ κέντρο καὶ ἡ ἀγαθοεργία νὰ καλύψει κάποιες ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ἐπαρχίας, ποὺ εἶναι βέβαια μεγαλύτερες ἐκεῖ ἀπὸ ὅ,τι στὴν Ἀθήνα.

Τὸ θέμα λοιπὸν αὐτὸ υποβάλλει ὁ δήμαρχος γιὰ συζήτηση στὴ συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς 29 Ἀπριλίου τοῦ 1851¹⁰. Προτείνει νὰ συστηθεῖ πενταμελὲς ἐπιτροπὴ μὲ ἔδρα τὴν Ἀθήνα, τὴν ὁποία θὰ ἀποτελοῦν πρόσωπα ἀξιοσέβαστα, μὲ κοινωνικὴ αἵγλη, ὥστε νὰ πείθουν καὶ νὰ προσελκύουν δωρητές. Ὁ ἴδιος ὑποδεικνύει τρεῖς ὑποψήφιους: τὸ γιατρὸ καὶ καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ν. Κωστῆ, τὸν καθηγητὴ Ἀλ. Ρίζο-Ραγκαβῆ καὶ τὸ βουλευτὴ Ὀλυμπίας Χαράλ. Χριστόπουλο. Στὰ τρία αὐτὰ μέλη ἀφήνεται τὸ δικαίωμα ἐκλογῆς τῶν ἄλλων δύο. Ἐργὸ τῆς ἐπιτροπῆς θὰ εἶναι ἡ συγκέντρωση χρημάτων μὲ σκοπὸ τὴν

διεκδικεῖ τὸ λογαριασμὸ τῆς ἀπὸ τὴν ΕΤΕ. Γιὰ νὰ κατατοπιστεῖ ἡ Τράπεζα, προσκομίζονται σὲ ἀντίγραφο ὅλα τὰ σχετικὰ διαδικαστικά ἔγγραφα ὡς τὴ στιγμή ἐκείνη· σὲ πρωτότυπο εἶναι μόνο τὰ ἔγγραφα ποὺ ἀκολουθοῦν χρονικὰ καὶ ποὺ ἀπευθύνονται στὴν ΕΤΕ (ἀριθ. 7-8, 10-11, 14, 16-18, 20-22, 24-30). Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ φάκελο αὐτό, γιὰ τὴ σύνταξη τῆς μελέτης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεῖα καὶ ἀπὸ τὶς σειρὲς *Ἐντοκες καταθέσεις* καὶ *Ἐξερχόμενα ἐσωτερικοῦ*.

9. Πράγματι, στὶς δεκαετίες '40-'60 τοῦ 19ου αἰῶνα οἱ μεγάλοι ἐθνικοὶ εὐεργέτες κάνουν τὶς περισσότερες καὶ λαμπρότερες δωρεές τους στὴν Ἑλλάδα.

10. Βλ. ἔγγραφο 1.

ἀνέγερση καὶ κατάρτιση ἐκπαιδευτηρίων καὶ Βιβλιοθήκης στὴν Ἀνδρίτσεινα. Ὅρίζεται ὁ τρόπος διαχείρισης τῶν συνδρομῶν καὶ ἐλέγχου τῆς ἐπιτροπῆς ὅσον καιρὸ θὰ διαρκεῖ ἡ θητεία της. Τὸ δημοτικὸ συμβούλιο ψηφίζει τὴν πράξη σύστασης τῆς κεντρικῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία δέχεται τὴν ἐντολὴ καὶ συντάσσει τὸ καταστατικὸ της στίς 25 Μαΐου τοῦ ἴδιου χρόνου¹¹. Ἐπειδὴ δὲν ἔκρινε, φαίνεται, ἀναγκαστὸς νὰ γίνεῖ πενταμελής, δὲν προσέλαβε τὰ ἄλλα δύο μέλη, ἀλλὰ ἔμεινε ὡς τὸ τέλος μὲ τὴν τριμελὴ σύνθεση ποὺ ἔκλεξε τὸ δημοτικὸ συμβούλιο. Στὰ 11 ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας καὶ καθορίζονται οἱ ἀρμοδιότητες τῆς ἐπιτροπῆς. Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο ζ', ἡ ἀνέγερση θὰ μπορεῖ νὰ ἀρχίσει ἐφόσον κριθεῖ —κατὰ τὸν προϋπολογισμὸ μηχανικοῦ— ὅτι τὸ συγκεντρωμένο ποσὸ ἐπαρκεῖ γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη. Ἄν ὑπάρξει περίσσειμα, θὰ διατεθεῖ γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν γυμνασίου, κι ἂν, τέλος, οἱ συνδρομῆς ὑπερκαλύψουν καὶ τὴ δαπάνη αὐτή, τὸ ὑπόλοιπο θὰ χρησιμεύσει γιὰ ἐξοπλισμὸ τοῦ γυμνασίου.

Ὅστερα ἀπὸ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ διορισμοῦ της, ἡ ἐπιτροπὴ θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τὴ συγκέντρωση συνδρομῶν. Ἡ ἔρευνα ὅμως στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως γιὰ νὰ ἐντοπιστοῦν ὀνόματα καὶ ποσὰ συνδρομῶν, τὰ ὁποῖα σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο ι' τοῦ καταστατικοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ δημοσιεύονται ἐκεῖ, δὲν ἀπέδωσε καρπούς. Ἴσως ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ σημεῖα ποὺ καταστρατηγήθηκαν, ὅπως κι ἐκεῖνο τῆς ἐκλογῆς τῶν δύο μελῶν. Ἐτσι δὲν ξέρουμε ποιοὶ καὶ τί ποσὰ ἔδωσαν, ἐκτὸς ἀπὸ δύο πιθανὸν περιπτώσεις. Ὁ ἓνας εἶναι ὁ Ἀγγελος Γιαννικέσης¹² καὶ ὁ ἄλλος ὁ Εὐαγγέλης Ζάππας, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ συνδρομὴ τελικὰ δὲν διατέθηκε γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἀνδρίτσεινας, μολονότι ὁ δωρητὴς ρητὰ προόριζε τὸ ποσὸ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό¹³. Δὲν θὰ πρέπει πάντως νὰ φανταστεῖ κανεὶς ὅτι ὑπῆρξε ἄμεση

11. Βλ. ἔγγραφο 2. Ὁ διορισμὸς τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκρίνεται μὲ Β. Διάταγμα τῆς 14.6.1851. Ὁ Ρ α γ κ α β ῆ ς στὰ Ἀπομνημονεύματά του δίνει λάθος χρονολογίαν τοποθετώντας τὴ σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς τὸ «1854, ἢ 1855», ὁ.π., τ. Β', σ. 387.

12. Ἡ δωρεὰ τοῦ Γιαννικέσης δὲν προοριζόταν καταρχὴν γιὰ τὴν Ἀνδρίτσεινα. Ὁ ἴδιος ὁ πρόξενος ἔθεσε τὸ ποσὸ στὴ διάθεσιν τοῦ Ραγκαβῆ σὰν δωροδοκία· ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν θέλησε νὰ τὸ οἰκαιοποιηθεῖ, τὸ κατέθεσε στὴν Τράπεζαν στὸ λογαριασμὸ γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη. Βλ. Ρ α γ κ α β ῆ ς, ὁ.π., τ. Β', σ. 387-388.

13. Γιὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς προσφορᾶς τοῦ Εὐαγγ. Ζάππα βλέπε εἰδικὰ τὴ μελέτη τῆς Δ ἡ μ η τ ρ α ς Π ι κ ρ α μ ἔ ν ο υ - Β ἄ ρ φ η, ὁ.π.

ἀνταπόκριση στὴν πρόσκληση τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ συνεισφορές, γιατί ἡ πρώτη κατάθεση στὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα γίνεται πέντε ὁλόκληρα χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς¹⁴. Ἐκτὸς καὶ ἀν ὑποτεθεῖ ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε κατὰ καιροὺς συγκεντρώσει μικροποσά, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν κατέθετε ἀμέσως.

Ἡ κατάθεση γίνεται στὸ ὄνομα καὶ τῶν τριῶν μελῶν, τὸ ἐπιτόκιο εἶναι 3% καὶ ἡ προθεσμία 6 μῆνες. Ὁ λογαριασμὸς ἀνοίγει μὲ 1.000 δρχ. τὸν Ἰούλιο τοῦ 1856, καὶ δύο μῆνες ἀργότερα προστίθεται ἓνα σημαντικὸ ποσὸ ἀπὸ ἄλλες 12.000 δρχ. Ἀναλυτικὰ κατατίθενται τὰ ἀκόλουθα ποσὰ στὶς ἐξῆς ἡμερομηνίες:

Ἡμερομηνία κατάθεσης	Ποσὸ σὲ δραχμὲς
20 Ἰουλίου 1856	1.000
8 Σεπτεμβρίου 1856	12.000
11 Δεκεμβρίου 1858	12.000
5 Ἰουνίου 1862	2.861:12
18 Αὐγούστου 1862	4.853:70

Συνολικὰ ἔχουν συγκεντρωθεῖ 32.714:82 δρχ. κεφάλαιο, τὸ ὁποῖο μὲ τοὺς τόκους καὶ τοὺς ἀνατοκισμοὺς ὡς τὸ τέλος τοῦ 1862 ἀνέρχεται σὲ 36.984:74 δρχ. Ὡς ἐδῶ τὰ πράγματα ἐξελίσσονται ὁμαλὰ. Ὅμως στὶς 16 Ὀκτωβρίου 1862 γίνεται μιὰ ἀδικαιολόγητὴ ἀνάληψη χρημάτων ὁ Χριστόπουλος ἀποσύρει 7.714:82 δρχ. μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ποσὸ γιὰ τὴν ἀγορὰ ὑλικοῦ, προκειμένου νὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα. Καμιά ὅμως προκαταρκτικὴ διαδικαστικὴ ἐνέργεια δὲν εἶχε προηγηθεῖ (προκήρυξη διαγωνισμοῦ, ἐκπόνηση μελέτης κλπ.) γιὰ νὰ δικαιολογεῖ τὴν ἀνάληψή αὐτή. Τὸ γεγονὸς ἐπίσης ὅτι ὁ παραλήπτης ποτὲ δὲν προέβη στὴν ἐκτέλεση τοῦ σκοποῦ γιὰ τὸν ὁποῖο δῆθεν προόριζε τὰ χρήματα, ὑποβάλλει τὴ σκέψη ὅτι ἰδιοποιήθηκε τὸ ποσὸ γιὰ προσωπικὴ χρῆση. Στὸ μέτρο ποὺ ἡ ἀπάτῃ αὐτὴ ἦταν ἐν γνώσει καὶ τῶν

14. Τὸ ἄρθρο 9' τοῦ καταστατικοῦ ἔδινε τὴν ἐναλλακτικὴ δυνατότητα στὴν ἐπιτροπὴ νὰ ἐπενδύσει τὸ ποσὸ σὲ κτήματα καὶ νὰ ἐκμεταλλεύεται τὴν πρόσοδο γιὰ τὰ κτίρια· οἱ ὑπεύθυνοι ὅμως προτίμησαν τὴν ἐντοκὴ κατάθεση τῶν χρημάτων στὴν ΕΤΕ. Ὁ λογαριασμὸς τῆς ἐπιτροπῆς ὑπάρχει στὰ βιβλία τῶν ἐντόκων καταθέσεων, βιβλ. 3, φύλλο 155· βιβλ. 4, φ. 73· βιβλ. 6, φ. 100· βιβλ. 10, φ. 140· βιβλ. 23, φ. 62 καὶ βιβλ. 32, φ. 29.

άλλων δυο μελών —και αυτό τὰ στοιχεῖα ποὺ διαθέτουμε μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ τὸ ὑποψιαστοῦμε— ἡ κατηγορία γιὰ κατάχρηση βαρύνει ἴσως ὀλοκληρῶς τὴν ἐπιτροπὴ¹⁵. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὑποχρέωσε τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἑσωτερικῶν νὰ ἀπαγορεύσει στὸ μέλλον κάθε πληρωμὴ ἀπὸ μέρους τῆς ΕΤΕ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴ δίχως τὴ δικὴ του ἔγκριση¹⁶.

Ἀπὸ τὸ 1862 ἕως τὸ 1868 ὑπάρχει κενὸ στὶς πληροφορίες ποὺ μᾶς δίνει τὸ Ἀρχεῖο τῆς Τράπεζας. Φαίνεται πὼς στὸ διάστημα αὐτὸ ἡ ὑπόθεση πέρασε ἀπὸ μιὰ περίοδο ὕφεσης τῶν προσπαθειῶν καὶ στασιμότητας. Ὅποτε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1868 ὁ δήμαρχος Ἀνδρίτσαινας Ζ. Α. Ζαφειρόπουλος συγκαλεῖ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο, γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν καὶ πάλι μὲ τὸ θέμα τῆς Βιβλιοθήκης¹⁷. Ἐπειδὴ στὴν ἐπιτροπὴ Κωστῆ-Ραγκαβῆ-Χριστόπουλου δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐμπιστοσύνη, ἐπειδὴ τὸ συγκεντρωμένο χρηματικὸ ποσὸ θεωρήθηκε ἀρκετὸ γιὰ τὸ χτίσιμο τῆς Βιβλιοθήκης, ἀλλὰ κυρίως ἐπειδὴ τὰ βιβλία μένοντας ἐκτεθειμένα φθείρονταν συνεχῶς καὶ κινδύνευαν νὰ καταστραφοῦν, τὸ δημοτικὸ συμβούλιο ἀποφάσισε τὴν κατάργηση τῆς πρώτης κεντρικῆς ἐπιτροπῆς καὶ διόρισε νέα, ντόπια, γιὰ νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ ἔργο τῆς παλαιᾶς. Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶναι οἱ: Ἀναστ. Παππαλεξίου, Ζαρεΐφης Α. Ζαρεϊφόπουλος, Γεώργιος Χριστόπουλος, Νικόλαος Ζαφειρόπουλος, Ἀναγνώστης Α. Ζαρεϊφόπουλος, Χαράλαμπος Δ. Κανελλόπουλος καὶ ὁ κάθε φορὰ δήμαρχος Ἀνδρίτσαινας¹⁸. Κύριο μέλημα τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ δίχως καθυστέρηση προώ-

15. Ὁ Ραγκαβῆς ἀναφέρει ὅτι τὸ 1863 τοῦ ζητήθηκε νὰ καταβάλῃ ἐκεῖνος τὸ ποσὸ τῶν 8.000 δρχ., ἐπειδὴ εἶχε συνυπογράψῃ μὲ τὸ Χριστόπουλο τὴν ἀπόδειξη εἰσπραξῆς. Τότε ἀρνήθηκε νὰ πληρώσῃ, ἀλλὰ, ὅταν τὸ 1877 ὁ Δῆμος Ἀνδρίτσαινας ἔκανε κατάσχεση τῶν κτημάτων του γιὰ τὴν παλιὰ αὐτὴ κατάχρηση, ὁ Ραγκαβῆς ἀναγκάστηκε νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ χρήματα· πάντως ἡ πληροφορία δὲν διασταυρῶνεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς Τράπεζας. Βλ. Ρ α γ κ α β ῆ, ὁ.π., τ. Γ', σ. 139, καὶ τ. Δ', σ. 215.

16. ΕΤΕ/ΙΑ, *Ἔντοκες καταθέσεις*, βιβλίο 4, φ. 73, ὅπου σημειώνεται ἡ δέσμευση αὐτῆς τῆς ΕΤΕ ἀπὸ μέρους τοῦ ὑπουργείου.

17. Βλ. ἔγγραφο 3. Ἡ πράξις ἀριθ. 61 τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρίνεται μὲ Β. Διάταγμα τῆς 31.10.1868· βλ. ΕΤΕ/ΙΑ, *Κληροδοτήματα*, φάκ. 60, ἔγγρ. 5.

18. Ὁ Τσέλαλης, ὁ.π., σ. 23, ἀναφέρει ὅτι τὸ 1864 διορίστηκε νέα ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς Ἀν. Μανῆκα (μᾶλλον πρόκειται γιὰ τὸν Μπενάκη), Δημ. Λεβίδη καὶ Γ. Σταῦρο, ἀλλὰ ὅτι αὐτοὶ δὲν ἀποδέχτηκαν τὸ διορισμό. Τὸ ἴδιο καὶ δυὸ χρόνια ἀργό-

θηση τῆς ἀνέγερσης τῶν κτιρίων. Ἐπιπλέον ἐξουσιοδοτήθηκε ὁ δῆμαρχος νὰ διεκδικήσει ἀπὸ τὸ Χριστόπουλο τὸ ποσὸ ποὺ καταχράστηκε μὲ ὅλους τοὺς τόκους του καὶ πιθανὸν ὅποια ἄλλη δωρεὰ ἔγινε στὸ παρελθὸν καὶ ἰδιοποιήθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπιτροπὴ δίχως νὰ κατατεθεῖ μαζί μὲ τὰ ἄλλα στὴν ΕΤΕ.

Λίγο μετὰ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων της ἡ νέα ἐπιτροπὴ γνωστοποιεῖ τὸ διορισμὸ της στὴν ΕΤΕ, καὶ τῆς ζητάει ἀφενὸς μὲν ἀναλυτικὸ λογαριασμὸ τῆς κατάθεσής της καὶ ἀφετέρου νὰ μὴν ἔρθει σὲ καμιὰ συνεννόηση μὲ τὴν καταργημένη κεντρικὴ ἐπιτροπὴ, γιατί διαφορετικὰ θὰ εἶναι ὑπόλογη¹⁹. Στὴ συνέχεια προχωρεῖ στὴν ἀνάθεση ἐκπόνησης σχεδίου στὸ μηχανικὸ Μιλτιάδην Κανελλόπουλο²⁰. Ὅταν τὰ σχέδια εἶναι ἔτοιμα, διακηρύσσει μειοδοτικὴ δημοπρασία γιὰ τὴν ἀνάθεση τῆς κατασκευῆς σὲ ἐργολάβο. Σύμφωνα μὲ τὴ διακήρυξη, στὸ ἔργο θὰ περιλαμβάνεται ἡ ἀνέγερση ἐνὸς δημοτικοῦ σχολείου ἀρρένων, ἐνὸς ἄλλου θηλέων, ἐνὸς «ἐλληνικοῦ» καὶ τοῦ κτιρίου τῆς Βιβλιοθήκης. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἐργολάβου ὀρίζεται συνολικὰ σὲ 9.759 δρχ.· τὸ ποσὸ αὐτὸ καλύπτει ἐργατικὰ καὶ ὑλικὰ, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνουν ὅλα τὸν ἐργολάβο²¹. Καθορίζεται ὁ χρόνος ἔναρξης καὶ λήξης τῶν ἐργασιῶν καὶ τονίζεται ἰδιαίτερα ὅτι τὴν ἐπίβλεψη τοῦ ἔργου θὰ ἔχει ὁ μηχανικὸς ποὺ ἔκανε τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα

τερα, καινούρια προσπάθεια γιὰ τὸ διορισμὸ ἐπιτροπῆς μὲ μέλη τοὺς Ἑμμ. Δεληγιώργη, Ἀνδρέα Αὐγερινὸ καὶ Δ. Λεβίδη, ἀποτυχαίνει. Δὲν ξέρω πόσο ἀκριβῆ μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν τὰ στοιχεῖα αὐτά, μολονότι φαίνονται τεκμηριωμένα, ἐπεὶδὴ ἡ ἴδια πηγὴ πιδὼ κάτω κάνει λόγῳ γιὰ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ 1868, γιὰ τὴν ὁποία ὅμως ἀναφέρει ὅτι συστήθηκε μὲ τὴν πράξη ἀριθ. 61/1866 τοῦ δημοτ. συμβουλίου· ἀλλὰ καὶ σὰν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀναφέρονται οἱ Ἀνασ. Παπαλέξης, Νικ. Ζαριφόπουλος, Γερ. (Γεώργιος;) Χριστόπουλος, Ζαρ. Ζαριφόπουλος καὶ ὁ δῆμαρχος, ποὺ δὲν συμφωνοῦν ἀπόλυτα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς Τράπεζας (βλ. ἔγγραφο 3).

19. ΕΤΕ/ΙΑ, ὁ.π., ἔγγρ. 11, μὲ ἡμερομηνία 7.1.1869.

20. Ὁ Ρ α γ κ α β ῆ ς, ὁ.π., τ. Β', σ. 388, ἀναφέρει ὅτι, τὴν ἐποχὴ ποὺ καὶ ὁ ἴδιος ἦταν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ἀνάθεσαν τὴν ἐκπόνηση σχεδίου γιὰ τὰ κτίρια σὲ κάποιον ἀρχιτέκτονα Boulanger, τοῦ ὁποίου τὰ σχέδια, ἐπεὶδὴ ἦσαν ὀλιγοδάπανα—ἂν καὶ ἀφελῆ—ὁ Χριστόπουλος ἀνάλαβε νὰ τὰ ὑποβάλει στὸ δημοτικὸ συμβούλιο γιὰ ἔγκριση. Ἡ εἰδηση δὲν διασταυρώνεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς ΕΤΕ.

21. Τὴ διακήρυξη βλέπε ἔγγραφο 4, ὅπου ἀναλυτικὰ περιγράφεται ὁ ὅγκος τοῦ ἔργου καὶ τὸ κόστος δαπάνης.

θα πρέπει να γίνουν απόλυτα σεβαστά κατά την εκτέλεση. "Όσο για τον τρόπο πληρωμής του εργολάβου, θα γίνει σε τρεις ίσες δόσεις, μια στην αρχή, ή άλλη στα μισά του έργου και ή εξόφληση στο τέλος των εργασιών. Στη διακήρυξη ορίζόταν ή δημοπρασία για το διάστημα 9-11 'Ιουνίου. Δέν φαίνεται όμως να πραγματοποιήθηκε, αλλά και αν διενεργήθηκε, δέν θα πρέπει να έγινε ανάθεση του έργου σε κανένα, αφού έως το 1872 οι εργασίες κατασκευής δέν είχαν ακόμα αρχίσει.

Το Μάιο του 1872 ή επιτροπή με δύο έγγραφα της προς την ΕΤΕ την πληροφορεί για το θάνατο δύο μελών της, του 'Αναγν. Ζαρειφόπουλου και του Γ. Χριστόπουλου, και τής υπενθυμίζει ότι προκειμένου να αρχίσει το έργο θα πρέπει να γίνει ή πληρωμή τής πρώτης δόσης στον εργολάβο. "Ενα μήνα αργότερα τὰ μέλη με συμβολαιογραφική πράξη ακυρώνουν τις παλιές αποδείξεις πληρωμής και ζητάνε από την Τράπεζα να εκδώσει νέες στο όνομά τους, για να εύκολυνθούν έτσι οι πληρωμές προς την επιτροπή²². 'Η ΕΤΕ όμως δέν ανταποκρίνεται στο αίτημά τους και γι' αυτό τον 'Ιούλιο επανέρχονται με νέο έγγραφο, όπου παρακαλούν την Τράπεζα να μην τους καθυστερεί παρακωλύοντας την εκτέλεση έργου τόσο χρήσιμου που αφορά όλόκληρη την επαρχία και το όποιο όλοι εύχονται να πραγματοποιηθεί το ταχύτερο.

Στο μεταξύ το δημοτικό συμβούλιο, για να άρει κάθε εμπόδιο που θα έδινε λαβή για αναβολές στην ΕΤΕ, πληρώνει τις δυο χηρεύουσες θέσεις τής επιτροπής διορίζοντας τους Γεώργιο Β. Φάσσα και Νικ. Χ. Κατσούρα²³. 'Ακόμα, ή επιτροπή δέν επαναπαύεται περιμένοντας την απάντηση τής ΕΤΕ, που πιθανό να τη φοβᾶται και πάλι αρνητική, αλλά στέλνει λίγες μέρες αργότερα τηλεγράφημα στον 'Α. Σιμόπουλο ζητώντας του να επισπεύσει την αποστολή των νέων αποδείξεων, τις οποίες θα πρέπει να έχει ήδη εκδώσει ή ΕΤΕ, επειδή το έργο άρχισε και ό εργολάβος τους πιέζει για τὰ χρήματα²⁴. Στην πραγματικότητα πρόκειται για εκβιασμό τής κατάστασης από μέρους τής επιτροπής, αφού το συμβόλαιο

22. ΕΤΕ/ΙΑ, *ό.π.*, έγγρ. 7, 8, 12.

23. "Ο.π., έγγρ. 23, με ήμερομηνία 19.4.1873. Οι διορισμοί αυτοί έγιναν ύστερα από αίτημα τής ΕΤΕ να πληρωθούν οι κενές θέσεις.

24. "Ο.π., έγγρ. 16, με ήμερομηνία 29.7.1872.

μὲ τὸν ἐργολάβου εἶναι μεταγενέστερο τοῦ τηλεγραφήματος²⁵. Πιεζόμενη ἔτσι ἡ Τράπεζα ὑποχρεώνεται νὰ δώσει μιὰν ἀπάντησιν· ὁ διοικητής, Π. Καλλιγιάς, καθυστερεῖ τὴν ἐπιτροπὴ διαβεβαιώνοντάς την ὅτι ἡ ἔκδοσι νέων ἀποδείξεων εἶναι περιττὴ καὶ ὅτι, ἐφόσον τηρηθοῦν οἱ νόμιμοι διαδικασίαι, θὰ κάνει πρόθυμα τίς πληρωμές²⁶.

Παρὰ τίς ὑποσχέσεις ὅμως τῆς Διοικήσεως ἡ ἐπιτροπὴ πραγματοποιεῖ μόλις στίς 6 Αὐγούστου τοῦ 1875 τὴ β' μειοδοτικὴ δημοπρασίαν, κατὰ τὴν ὁποία ἀναδεικνύεται μειοδότης ὁ Γεώργιος Νιάρχος, χτίστης καὶ ἐργολάβος ἀπὸ τὰ Λαγκάδια Γορτυνίας, καὶ ἐγγυητής του ὁ Ἀνδριτσάνος Παν. Σαββόπουλος, ὑποδηματοποιός²⁷. Ἡ προσφορὰ τοῦ Νιάρχου —στηριγμένη σὲ προϋπολογισμό δαπάνης ποῦ ἔκανε ὁ Μιλτ. Κανελλόπουλος²⁸— ἦταν 13.408:30 δρχ. Τὸ κτιριακὸ συγκρότημα ἐκπαιδευτηρίων καὶ Βιβλιοθήκης ἐπρόκειτο νὰ ἀνεγερθεῖ σὲ οἰκόμεδο στὴν τοποθεσίαν Ἀγία Βαρβάρα²⁹. Ἡ προθεσμία παράδοσης τοῦ ὅλου ἔργου ὀρίζεται σὲ ἓνα χρόνον ὕστερα ἀπὸ τὴν ἑναρξιν καὶ ὁ τρόπος πληρωμῆς τοῦ ἐργολάβου θὰ γίνῃ ὅπως ἀναφέρεται στὴν πρώτη διακήρυξιν τοῦ 1868. Ἐπιπλέον τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀναλαμβάνουν προσωπικὰ τὴν εὐθύνη ἀποζημίωσης τοῦ ἐργολάβου σὲ περίπτωσιν ποῦ ἡ ΕΤΕ δὲν καταβάλλει ἔγκαιρα τὰ χρήματα. Δεσμευμένη ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ ἀνανεώνει τὴν αἴτησίν της πρὸς τὴν Ἐθνικὴν καὶ ἀκόμα ζητάει νὰ γίνουν οἱ πληρωμαὶ ἀπὸ τὸ ὑποκατάστημα τῆς Ἀνδρίτσαινας ἢ ἀπὸ τὸ ἐπαρχιακὸ ταμεῖον Ὀλυμπίας, γιὰ διευκόλυνσιν τῶν ἐνδιαφερομένων³⁰. Ἡ ἀπάντησις τῆς ΕΤΕ εἶναι καὶ πάλι ἀρνητικὴ· μεταφορὰ τοῦ λογαριασμοῦ ἀπὸ τὸ κεντρικὸ στὸ ὑποκατάστημα ἀποκλείεται, ἐπειδὴ, γιὰ νὰ γίνῃ ἀνάληψις χρημάτων ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν, χρειάζεται ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν, πράγμα ποῦ προϋποθέτει συναλλαγὴ μόνον μὲ τὸ κεντρικὸ

25. Τὸ συμβόλαιον συντάσσεται στίς 3.8.1875· βλ. ἔγγραφο 5.

26. ΕΤΕ/ΙΑ, ὁ.π., ἔγγρ. 17, μὲ ἡμερομηνίαν 13.7.1872.

27. Βλ. ἔγγραφο 5.

28. Ὁ ἴδιος μηχανικὸς τὸν Αὐγουστο τοῦ 1871 εἶχε κάνει καὶ τὰ σχέδια τῶν κτιρίων.

29. Ὁ Τσέλαλης δίνει τὴν πληροφορίαν ὅτι τὸ οἰκόμεδο παραχώρησε δωρεὰν ὁ Νικ. Μπαμπαδηῆμος.

30. ΕΤΕ/ΙΑ, ὁ.π., ἔγγρ. 21, μὲ ἡμερομηνίαν 14.8.1875.

κατάστημα³¹. Ἡ παρεμβολή τοῦ Ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν εἶναι καινούριον εὔρημα τῆς Τράπεζας, ὅστερα ἀπὸ τὴν ἐξάντληση καὶ κατάρριψη τῶν ἄλλων ἐπιχειρημάτων της, γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὴν ἀπόδοση τοῦ ποσοῦ.

Στὸ μεταξὺ ὁ λογαριασμὸς τῆς κατάθεσης ἕως τὴν 1 Ἰουλίου 1875 μὲ τοὺς ἀνατοκισμοὺς ἀνέρχεται σὲ 42.442 : 90 δρχ., ποσὸν ὅπωςδῆποτε σεβαστὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ.

Γιὰ νὰ ἐξηγήσουμε τὴ συμπεριφορὰ τῆς ΕΤΕ ἀπέναντι στοὺς κατὰ θέας της, πρέπει νὰ λάβουμε ὑπόψιν μας τὸ ἐξῆς: γιὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τὸ ἐπιτόκιο καταθέσεων τῆς Τράπεζας εἶναι 3 %-5 %, ἐνῶ τὸ ἐπιτόκιο χορηγήσεων κυμαίνεται γύρω στὸ 7 % μὲ 8 % περίπου. Δεχόμενη λοιπὸν ἡ Τράπεζα καταθέσεις μὲ χαμηλὸ ἐπιτόκιο καὶ δανείζοντας τὰ ποσὰ αὐτὰ μὲ ὑψηλότερο ἐπιτόκιο εἶχε κέρδος τὴ μεταξὺ τους διαφορὰ, δηλαδὴ 3 % μὲ 4 % περίπου κατὰ περίπτωσιν. Ἐτσι, ἡ στάση τῆς ΕΤΕ οὕτε ἀνεξήγητη φαίνεται οὔτε ἔξω ἀπὸ τὰ συνηθισμένα εἶναι.

Ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως, ἀποφασισμένη νὰ φτάσει ὡς τὰ ἄκρα καὶ νὰ ἐκπληρώσει τὸ σκοπὸ τῆς σύστασός της, ὅχι μόνον δὲν θὰ ὑποχωρήσει, ἀλλὰ θὰ ἐντείνει τὶς προσπάθειάς της. Ἀποδεικνύοντας τὴν ἀναρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν, τὸ ὅποιο ἡ ΕΤΕ προβάλλει σὰν τελευταῖο της ἄλλοθι, καταρρίπτει καὶ τὸ τελευταῖο πρόσκομμα στὴν ἐξέλιξιν τῆς ὑπόθεσης. Παράλληλα μὲ τὸ ἔγγραφο πρὸς τὴ Διοίκηση τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς στέλνουν φιλικὴ ἐπιστολὴ προσωπικὰ στὸ Μ. Ρενιέρη καὶ ζητᾶνε τὴν ἄμεση μεσολάβησίν του γιὰ νὰ ἀρθοῦν τὰ ἐμπόδια³². Τὰ σύντονα καὶ ἀποφασιστικὰ αὐτὰ διαβήματα τῆς ἐπιτροπῆς ἀναγκάζουν τὴν Τράπεζαν νὰ ὑποχωρήσει καὶ νὰ προχωρήσει στὴ διαδικασίαν ἀπόδοσης τοῦ λογαριασμοῦ. Ὅστερα μάλιστα ἀπὸ τὶς διαβεβαιώσεις τοῦ ἐπάρχου Ὀλυμπίας καὶ τοῦ δημάρχου τῆς Ἀνδρίτσαινας ὅτι καμιά παρατυπία δὲν ἔγινε ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν διαδικασίαν γιὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ ἔργου, δὲν ὑπάρχουν πλέον

31. ΕΤΕ/ΙΑ, *Ἐξερχόμενα ἐσωτερικοῦ*, βιβλ. 32, σ. 651· τὸ ἔγγραφο ἔχει ἡμερομηνία 23.8.1875.

32. Τὰ δύο ἔγγραφα βλ. ΕΤΕ/ΙΑ, *Κληροδοτήματα*, φάκ. 60, ἔγγρ. 28 καὶ 29, μὲ ἡμερομηνία 27.8.1875.

για την ΕΤΕ περιθώρια άλλης αναβολής³³. Από τη μιὰ μεριά ἡ ἐπιχειρηματολογία της ἐξαντλήθηκε καὶ ἀνασκευάστηκε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὸ ἔργο ἔχει ἤδη ξεκινήσει καὶ πρέπει νὰ τελειώσει.

Στὰ βιβλία τῶν ἐντόκων καταθέσεων τῆς ΕΤΕ μπορούμε νὰ παρακολουθήσουμε τὶς ἀναλήψεις χρημάτων³⁴. Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1875 γίνονται κατὰ διαστήματα πληρωμὲς μὲ ἐπιταγὲς στὸ ὄνομα τοῦ δημάρχου τῆς Ἀνδρίτσαινας, τὶς ὁποῖες ἐξοφλεῖ τὸ ἐπαρχιακὸ ταμεῖο Ὀλυμπίας.

Οἱ ἐργασίες ἀνοικοδόμησης συνεχίζονται γιὰ τέσσερα χρόνια καὶ τὸ 1879 τὸ κτίριο ποὺ θὰ δεχτεῖ τὸ κληροδότημα τοῦ Νικολόπουλου εἶναι πλέον ἑτοιμο³⁵. Ἔτσι ἡ ἀξιόλογη αὐτὴ βιβλιοθήκη, ὕστερα ἀπὸ περιπέτεια 40 χρόνων, ἀπόκτησε ἐπιτέλους μόνιμη στέγη.

Εὐτυχία Δ. Λιάτα

33. ΕΤΕ/ΙΑ, ὁ.π., ἔγγρ. 27 καὶ 30.

34. ΕΤΕ/ΙΑ, Ἔντοκες καταθέσεις, βιβλ. 23, φ. 62, καὶ βιβλ. 32, φ. 29. Ἡ ἐξόφληση τοῦ λογαριασμοῦ γίνεται τὸν Ἰούλιο τοῦ 1881.

35. Ὁ Κι ο υ σ ό π ο υ λ ο ς, ὁ.π., σ. 45, καὶ ὁ Τ σ έ λ α λ η ς, ὁ.π., σ. 23, ἀναφέρουν ὅτι τὰ ἐγκαίνια τῆς Βιβλιοθήκης ἐγιναν τὸ 1879.

[ΕΤΕ/ΙΑ, Κληροδοτήματα, φάκ. 60, ἔγγρ. 2]

Ἀριθ. 17

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀνδριτζαίνης.

Συγκείμενον ὑπὸ τῶν ὑποφαινομένων μελῶν τοῦ Πανάγου Κουτσοῦ-
κου Προέδρου, Κωνστ. Παρθενίου, Παναγῇ Μητροπούλου, Βασιλ. Αὐμ-
περοπούλου, Αὐμπέρη Νικολοπούλου, Νικολ. Ἀνδριοπούλου, Μήτρον
Θάνου, Γαλ. Παπαδοπούλου, καὶ Δημητρ. Γκότζη, μὴ ἐμφανισθέντων
τῶν λοιπῶν μελῶν, συνελθὼν σήμερον τὴν 29 τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ
1851 ἔτους ἡμέραν Κυριακὴν εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν ἐν τῷ Δημοτ.
Καταστήματι παρόντος καὶ τοῦ Δημάρχου Ἀνδριτζαίνης Γεωργ. Χρηστο-
πούλου ἵνα συζητήσῃ καὶ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Κύριος Δήμαρχος ἐξέθηκεν ὅτι ἅμα ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ
Δήμου ἐνησχολήθη ἀνευδότης νὰ ἐφεύρῃ τὸν τρόπον, εἰς τὸ ν' ἀποκατα-
σταθῇ ὀφείλμος εἰς τὸν τόπον ἢ πλουσία Βιβλιοθήκη ἢ δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ
μακαρίτου Νικολοπούλου, ὅτι μ' ὅλας τὰς ὁποίας κατέβαλε προσπάθειας,
καὶ μ' ὅλην τὴν συνδρομὴν τὴν ὁποίαν ἐλπίζει νὰ λάβῃ ὁ Δήμος ὑπὸ τῆς
Σ. Κυβερνήσεως, παρατηρεῖ ὅτι ποτὲ δὲν θέλει ἐπιτευχθῇ τὸ ποθοῦμενον
ἀποτέλεσμα, ἥτοι ἡ σύστασις καλῶς κατηρτισμένου ἐκπαιδευτηρίου, καὶ
ἡ ἀποκατάστασις τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐπαρχίας, ἄνευ μεγάλων κεφα-
λαίων, τὰ ὅποια οὔτε ὁ Δήμος οὔτε ἡ ἐπαρχία δύναται νὰ καταβάλῃ, ὅτι
τὸ παράδειγμα τῆς Πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου, ἣτις τοσαῦτα λαμπρὰ
καταστήματα ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιланθρωπικὰ διὰ συνδρομῆς τῶν ἀπαν-
ταχοῦ ὁμογενῶν ἀπῆλυσεν, εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ποῦ πρέπει νὰ
ζητήσωμεν τὰ μέσα, ὅτι ὡς φρονεῖ, εἶναι καιρὸς νὰ δώσωμεν αἵτησιν νὰ
στραφῇ ἡ προσοχὴ τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ἀπασχολουμένων ὑπὲρ τῆς
συστάσεως ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπαρχιακῆς
ἐκπαιδεύσεως, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν
ἔξω ὁμογενῶν, ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνάγκη νὰ συστηθῇ ἐπιτρο-
πὴ πενταμελὴς ἐφορεύουσα ἐν Ἀθήναις ἐκ προσώπων ἐγνωσμένων διὰ
τὸν κανονικὸν αὐτῶν βίον, τὴν τιμιότητα καὶ τὸν πρὸς τὰ καλὰ ζῆλόν
των, προτείνει δὲ ὡς μέλη αὐτῆς τοὺς Κυρίους Ν. Κωστήν καθηγητὴν
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἱατρὸν τοῦ Βασιλέως, Ἱατροσύνηδρον κλπ. κλπ.
Ἀλέξανδρον Πίζου Παγκαβῆν καθηγητὴν καὶ τὸν ἐκ τῆς ἡμετέρας

Ἐπαρχίας Ὀλυμπίας Βουλευτὴν Κον Χαράλ. Χρηστόπουλον, ἀφιεμένον τοῦ δικαίωματος εἰς τὰ τρία ταῦτα μέλη τῆς ἐκλογῆς τῶν δύο ἐτέρων μελῶν.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον μετὰ ὥριμον συζήτησιν καὶ σύσκεψιν περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ταύτης

Ἀποφαίνεται

α) Νὰ συστηθῇ ἐν Ἀθήναις ἐγκρίσει τῆς Β. Κυβερνήσεως πενταμελὴς ἐπιτροπὴ κατὰ τοὺς τύπους τῆς πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ὁθωνος Ἐπιτροπῆς, ἔργον τῆς ὁποίας θέλει εἶσθαι ἢ διὰ συνδρομῶν τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν οἰκοδομῇ καὶ κατάρτισις τοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης Ἀνδριτζαίνης.

β) Ὡς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀναγνωρίζει καὶ ἐκλέγει τοὺς Κυρίους Κυρίους Ν. Κωστήν Καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰατρὸν τοῦ Βασιλέως, Ἰατροσύνεδρον κλπ. κλπ. Ἀλέξανδρον Ρίζον Ῥαγκαβῆν Καθηγητὴν καὶ τὸν ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἐπαρχίας Ὀλυμπίας Βουλευτὴν Χαράλ. Χρηστόπουλον, πρὸς οὓς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσι καὶ τὰ λοιπὰ δύο μέλη.

γ) Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ τοὺς ὁργανισμούς της καὶ διενθύνῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας της ὅπως συμφέρῃ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως καταλληλότερον.

δ) Αἱ συνδρομαὶ εἰσπράττονται καὶ παρακατατίθενται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν καὶ τὸ ποσὸν τῶν συνδρομῶν δημοσιευθῆσεται διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως.

ε) Ἡ ἐπιτροπὴ ὀφείλει κατὰ πᾶσαν ἐξαμηνίαν νὰ κοινοποιῇ εἰς τὸν Δήμαρχον Ἀνδριτζαίνης τὴν κατάστασιν τῶν συνδρομῶν καὶ ν' ἀπαγγέλλῃ περιληπτικῶς τὰ τῶν ἐργασιῶν της πρὸς γνῶσιν τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου.

στ) Μετὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὸν καταρτισμὸν τοῦ τε ἐκπαιδευτηρίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης, ἐὰν ἡ ἐπιτροπὴ δὲν κερῇ ἀρμοδίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀγαθοεργὸν αὐτῆς ἐντολὴν θέλει παραδώσῃ εἰς τὴν Δημοτικὴν ἀρχὴν ἅπαντα τῆς ὑπηρεσίας της τὰ ἔγγραφα καὶ τοὺς τίτλους τῶν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ εὐρισκομένων τῆς Σχολῆς χρημάτων, ἐκτὸς ἂν ἡ ἐπιτροπὴ ᾔθελε νομίσει συμφερότερον νὰ μεταβάλλῃ αὐτὰ εἰς κτήματα τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς συντήρησιν τῆς Σχολῆς.

ζ) Ἡ παροῦσα προᾶξις καταχωρηθήσεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου, καὶ ἀντίγραφον αὐτῆς νὰ διευθυνθῇ διὰ τοῦ Κου Δημάρχου πρὸς τὴν Διοικητικὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς διοριζομένης Ἐπιτροπῆς, ἀφ' οὗ ἐγκριθῇ πρῶτον ἀπὸ τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν μὲ τὸ ἀνήκον περιποιητικὸν ἔγγραφον.

Πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀνωτέρω συντετάχθη ἡ παροῦσα προᾶξις εἰς διπλοῦν τὸ ἐν ἐκ τῶν ὁποίων θέλει διευθυνθῇ διὰ τοῦ Κυρίου προέδρου πρὸς τὸν Δήμαρχον διὰ τὰ περαιτέρω.

Ὁ Πρόεδρος Τὰ Μέλη.

Π. Κοντζοῦκος Γαλ. Παπαδόπουλος

Π. Μητρόπουλος

Β. Λυμπερόπουλος

Λυμπέρης Νικολόπουλος

Νικολ. Ἀνδριόπουλος

Μῆτρος Θάνος

Δημήτρ. Γκότζης.

Δι' ἐμοῦ Γ. Δ. Πατζόπουλος

Διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀντιγραφῆς.

Ἐν Ἀνδριτzaίνῃ τὴν 12 Μαΐου 1872.

Ὁ Δημάρχων Α' Πρόεδρος Ἀνδριτzaίνης

Ν. Κατσούρας

[ΕΤΕ/ΙΑ, Κληροδοτήματα, φάκ. 60, ἔγγρ. 3]

Συμφώνως πρὸς τὴν προᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ ὃν αὕτη ἀφορᾷ.

α) Συνιστᾶται ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν Κυρίων Ν. Κωστῆ, Ἀ. Ρ. Παγκαβῆ καὶ Χαραλ. Χρηστοπούλου.

β) Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἔχει τὸ δικαίωμα, νὰ προσλάβῃ ὅποτε κρεῖναι αὐτὸ ἀναγκαῖον, καὶ δύο ἕτερα μέλη τῆς ἐκλογῆς τῆς.

γ) Τὰ ἐν Ἀθήναις παρόντα μέλη ἐνεργοῦσιν καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ἀπόντων ἐλλείφαντος δὲ ἐνὸς τῶν μελῶν δύνανται ν' ἀναπληρώσωσιν αὐτὸ τὰ ἐπίλοιπα τῶν παρόντων.

δ) Ἡ ἐπιτροπὴ δύνανται νὰ διορίσῃ ἐπιτρόπους αὐτῆς ἐντὸς καὶ

ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, δίδουσα αὐτοῖς ὁδηγίας ὅπως ἐνεργῶσι τὰ δέοντα ὑπὲρ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σκοποῦ της.

ε) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει δι' ἐγκυκλίον προκαλέσει συνδρομὰς παρὰ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ὁμογενῶν πρὸς οἰκοδομὴν Βιβλιοθήκης καὶ ἐκπαιδευτηρίου ἐν Ἀνδριτζαίῃ καὶ προικοδότησιν τούτου.

στ) Τὰς πεμπομένας συνδρομὰς θέλει ἐγγράφει εἰς διπλότυπον ἔχον τὰ φύλλα ἡριθμημένα καὶ μονογραφημένα ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Ἀνδριτζαίνης· ἐξ αὐτοῦ θέλουσι ἐκδίδεσθαι τὰ ἀποδεικτικά τὸ δὲ στέλεχος θέλει μένει παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ.

ζ) Ὅλαι αἱ εἰσπεμπόμεναι συνδρομαὶ θέλουσι κατατίθεσθαι εἰς τὴν Τράπεζαν, ἀλλὰ ἰον ἅμα συναχθῇ ποσότης αὐτῶν ἐπαρκὴς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Βιβλιοθήκης κατὰ προϋπολογισμόν καὶ σχέδιον ζητηθὲν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς παρ' ἐμπείρου τινὸς τεχνίτου, ἢ οἰκοδομηθῇ ἐξ αὐτῶν ἀνυπερθέτως, 2ον ἂν δὲ περισσεύσωσι τὰ χρήματα θέλει οἰκοδομηθῇ ἐξ αὐτῶν κατάστημα γυμνασίου· ἅμα τὸ περισσένον συμποσωθῇ εἰς τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην καὶ 3ον ἂν δὲ τυχὸν αἱ συνδρομαὶ ὑπερτερήσωσι καὶ αὐταὶ τὸ περιπλέον θέλει χρησιμεύσει εἰς καταρτισμὸν καὶ προικοδότησιν τοῦ Γυμνασίου.

η) Αἱ ποσότητες τῆς τελευταίας κατηγορίας τοῦ προλαβόντος ἔθρονον θέλουσιν κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς ἢ ταμιευθῇ εἰς τὴν Τράπεζαν εἰς καταθέσεις ἢ ἐπιλήψεις μερίδων ἢ θέλουσι μεταβληθῇ εἰς κτήματα ὥστε ἢ ἀπ' αὐτῶν πρόσσόδος νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ διδακτηρίου.

θ) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἀναφέρει καθ' ἑξαμηνίαν εἰς τὸν Δήμαρχον Ἀνδριτζαίνης πρὸς γνῶσιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τὴν κατάστασιν τῶν συνδρομῶν καὶ ἀναγγέλει αὐτῷ περιληπτικῶς περὶ τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν της.

ι) Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν μετὰ τῆς ποσότητος τῶν συνδρομῶν θέλει δημοσιεύσει ἢ ἐπιτροπὴ διὰ τῶν Ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας της θέλουσιν ἐπιγραφῇ αὐτὰ ἐπὶ τέλους λιθίνης ἥτις θέλει στηθῇ πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀνδριτζαίνης.

ια) Ὅποτε δὲ ἡ ἐπιτροπὴ κρίνει τὰ ἔργα της ἀποπερατοθέντα

καὶ ἀναγκαῖον πανσαμένη αὐτῶν νὰ διαλυθῇ θέλει παραδώσει ἅπαντα τὰ ἔγγραφα αὐτῆς μετὰ τῶν τυχόν ὑπαρχόντων τίτλων καταθέσεως χρημάτων εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἢ ἀγορᾶς κτημάτων εἰς τὴν Δημοτικὴν ἀρχὴν Ἀνδριτζαίνης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Μαΐου 1851.

N. Κωστῆς

Ἀ. Ῥ. Παγκαβῆς

X. Χρηστόπουλος

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Ἰουνίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν.

Ὑπουργικὸς Γραμματεὺς.

A. Χαλαράμπης

[ΕΤΕ/ΙΑ, Κληροδοτήματα, φάκ. 60, ἔγγρ. 13]

Ἀριθ. 61

Τὸ

Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀνδριτζαίνης

Συγκείμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ Ἀναγνώστου A. Ζαφειροπούλου, τοῦ Πρωτοκολλιστοῦ Βασιλείου Παππαγεωργίου καὶ τῶν ὑποφαινομένων μελῶν αὐτοῦ συνελθὼν ἐν τῷ Δημοτικῷ Καταστήματι σήμερον τὴν 28 Ἰανουαρίου 1868, παρόντος καὶ τοῦ Δημάρχου Ἀνδριτζαίνης Z. A. Ζαφειροπούλου, εἰς Δημοσίαν συνεδριάσιν, καὶ λαβὼν ἐπ' ὄψιν τὰ Πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως καθ' ἃ ὁ Δήμαρχος ὑπέβαλεν εἰς τὸ Σῶμα ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τοῦ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς πρὸς διευθέτησιν τῶν ἀφορώντων τὴν κατάρτισιν ἐκπαιδευτηρίου καὶ Βιβλιοθήκης ἐν Ἀνδριτζαίνῃ.

Σκέπτεται.

Λαβὼν ἐπ' ὄψιν τὴν ἐπ' ἀριθ. 17 ἀπὸ 29 Ἀπριλίου 1851 ἔτους προῶξιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου δι' ἧς ἡτίσαστο τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς πρὸς εἰσπραξιν βοηθημάτων χρησίμων εἰς ἀνέγερσιν καταστήματος ἐκπαιδευτικοῦ καὶ Βιβλιοθήκης ἐν Ἀνδριτζαίνῃ, τὸ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1851

καταστατικὸν τῆς διορισθείσης ἐπιτροπῆς, ἐγκριθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1851 Β. Διατάγματος, ὅτι ἡ συστηθεῖσα ἐπιτροπὴ ὑπὸ τῶν κυρίων Χ. Χρηστοπούλου, Α. Παγκαβῆ καὶ Ν. Κωστή συνέλεξεν ἀρκετὸν χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ κατέθεσεν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπέζῃ. Ἐπειδὴ ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐπαύσατο ἀπὸ τοῦ ἔτος 1862 τοῦ νὰ ἐνεργῇ εἰσπραξεις βοηθημάτων, ὥστε ἐκ πολλῶν δεδομένων τεκμέρεται ὅτι δὲν εἶναι ἐλπίς τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἀνατεθὲν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου εἰς αὐτὴν ἔργον, ὥστε τὰ χρηματικὰ βοηθήματα νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὰ παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπέζῃ κατατεθέντα μέχρι τοῦδε χρηματικὰ ποσά. Ἐπειδὴ ἐν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὁ Χ. Χρηστόπουλος παρέλαβεν ἐκ τῆς Τραπέζης δραχμὰς 7.714 καὶ 72/100 λόγῳ ἀγορᾶς ὑλικοῦ πρὸς ἔναρξιν τοῦ ἔργου, ἀλλὰ κυρίως πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Ἐπειδὴ ἡ κατάστασις τῆς πολυτίμου Βιβλιοθήκης καθίσταται καθ' ἡμέραν προβληματικὴ, καθόσον μὴ ὑπάρχοντος καταστήματος πρὸς τοποθέτησιν αὐτῆς, ἐδρίσκειται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν στοιχείων τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ πλησιάζει νὰ καταστραφῇ. Ἐπειδὴ τὸ ὑπάρχον ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπέζῃ χρηματικὸν ποσόν, τὸ Συμβούλιον νομίζει ὅτι δύναται νὰ ἐξαρκέσῃ εἰς τὴν ἀνέγερσιν Καταστήματος καὶ Βιβλιοθήκης ἀναλόγου τοῦ ἀναφερομένου ποσοῦ. Ἐπιθυμοῦν νὰ δοθῇ ἐν αἴσιον πέρας εἰς τὴν πολυπόθητον ταύτην ὑπόθεσιν, συμφώνως μὲ τὰς εὐχὰς τῶν Δημοτῶν, καὶ θεωροῦν ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν νέας ἐντοπίου ἐπιτροπῆς, ἔργον τῆς ὁποίας θέλει εἶσθαι ἡ ἐν γένει διευθέτησις καὶ παρατάσις τοῦ προκειμένου κοινοφελοῦς ἔργου, καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ὑπαρχούσης κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἀλυσιτελοῦς οὔσης.

Ἀποφαίνεται.

Καταργεῖ τὴν ὑπάρχουσαν Ἐπιτροπὴν τὴν καθιερωθεῖσαν διὰ τῆς ὑπομνημονευομένης ὑπ' ἀριθ. 17 πράξεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἔτους 1851, καθόσον ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἐπαύσατο πρὸ χρόνων, διότι αὕτη δὲν ἐνέργησε πρὸς εἴσπραξιν περαιτέρω χρηματικῶν βοηθημάτων πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ὡς εἴρηται καταστήματος καὶ διότι ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς παρέλαβε πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν δραχμὰς 7.714 καὶ 72/100 τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε δὲν ἐπέστρεφεν, ὥστε τοῦ λοιποῦ ἡ ὑπαρξίς της καθίσταται περιττή.

Διορίζει νέαν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν Κ. Κ. Ἀναγνώστου, Α. Ζαρειφοπούλου, Χαράλ. Δ. Κανελλοπούλου, Ἀναστασίου Παππαλεξίου, Νικολάου Ζαφειροπούλου, Γεωργίου Χρηστοπούλου, Ζαρεῖφη Α. Ζαρεφοπούλου καὶ τοῦ κατὰ καιροὺς Δημάρχου, ἔργον τῆς ὁποίας θέλει εἶσθαι α) ἅμα τῇ νομίμῳ ἐγκρίσει τῆς παρούσης πράξεως νὰ ζητήσῃ λόγον τῆς διαχειρίσεως τῶν κατατεθέντων ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ βοηθημάτων παρὰ τῆς πρώην Ἐπιτροπῆς. β) Νὰ ἐπιληφθῇ ταχέως τῆς ἀνεγέρσεως καταστημάτων ἐκπαιδευτικοῦ καὶ Βιβλιοθήκης διὰ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ χρηματικοῦ ποσοῦ τῶν βοηθημάτων, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τ' ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ Δήμου καὶ μεταχειριζομένη πρὸς τοῦτο πᾶν συντελεστικὸν μέσον ὥστε ἰδίως ἡ ἀνέγερσις νὰ ἐνεργηθῇ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ μειοδοτικῆς Δημοπρασίας. γ) Ὅψεποτε ἤθελε τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ἀνέγερσις τῶν ὡς εἴρηται καταστημάτων, ἡ ἐπιτροπὴ θέλει λαμβάνει τ' ἀναγκαῖα χρηματικὰ ποσὰ ἐκ τῶν κατατεθειμένων εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν χρημάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤθελον ὁρισθῇ ἐργολαβικαὶ συμφωνίαι, διὰ τακτικῶν ἀποδεικτικῶν τῆς Τραπεζῆς, καὶ ἀφοῦ θεωρηθῇ ἀναπόφενκτος ἡ πληρωμὴ, νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἐργολάβον χωρὶς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς νὰ δύνανται πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ τῆς ἀνάγκης τῆς πληρωμῆς νὰ λάβωσιν οἰαδήποτε χρηματικὰ ποσὰ. δ) Ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως θέλει ἐκδίδει τὰς ἀναγκαῖας διακηρύξεις τῆς μειοδοτικῆς Δημοπρασίας ὑπὸ ὄρους ἀσφαλίζοντας καθ' ὅλας τὰς ἀπόψεις τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου. ε) Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ὀφείλει καθ' ἑξαμηνίαν νὰ δίδῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτῆς εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ τὸν Δήμαρχον ἐνώπιον τῶν ὁποίων θέλει εἶσθαι ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν παρεκτροπὴν καὶ κατάχρησιν. στ) Καθιστᾷ τὸν Δήμαρχον πληρεξούσιόν του ὅπως διεκδικήσῃ νομίμως καὶ ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ Χ. Χρηστοπούλου καὶ Ἀλ. Παγκαβῆ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν παρ' αὐτῶν ληφθεισῶν δραχμῶν 7.714 καὶ 72/100 μετὰ τῶν νομίμων αὐτῶν τόκων ἀπὸ τῆς λήψεως αὐτῶν μέχρι ἀποπληρωμῆς, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου χρηματικοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον τυχὸν προσεφέρθη παρ' ὁμογενῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως καταστήματος διὰ τὴν βιβλιοθήκην κλπ. καὶ ἐσφετερίσθῃ παρ' οἰονδήποτε χωρὶς νὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, καὶ πρὸς τοῦτο χορηγεῖται πίστωσις ἐκ δραχμῶν ἑκατὸ πεντήκοντα ἐκ τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων τρέχοντος ἔτους.

Ἐφ' ᾧ συνετάχθη ἡ παροῦσα πράξις καὶ ὑπογράφεται.

Ὁ Δήμαρχος

Ὁ Πρόεδρος

Z. A. Ζαρειφόπουλος

Ἀναγν. A. Ζαρειφόπουλος

Τὰ Μέλη

Ἀθ. Γ. Κωστοῦρος

Δ. Νικολακόπουλος

Παναγ. Νικολούλιας

Νικολ. Αὐμπερόπουλος

Πολ. Θεοδωρόπουλος

Γ. Παππανδρέου

Γιαννάκης Παρασκευόπουλος

Ὁ Πρωτοκολλιστὴς

B. Παππαγεωργίου.

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Ἐν Ἀνδριταίνῃ

Τῇ 27 Δεκεμβρίου 1868

Ὁ Δήμαρχων Βος Πάρεδρος Ἀνδριταίνης

X. Μητρόπουλος

[ΕΤΕ/ΙΑ, Κληροδοτήματα, φάκ. 60, ἔγγρ. 9]

Ἡ

Ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἐν Ἀνδριταίνῃ Σχολείων καὶ Καταστήματος
Βιβλιοθήκης Ἐπιτροπὴ Διακηρύσσει,

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνταχθέντος διαγράμματος ὑπὸ τοῦ Μηχανικοῦ
Μιλτ. Κανελλοπούλου, ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ κατα-
σκευὴ τοῦ τοίχου, ἐνὸς Δημοτικοῦ Σχολείου τῶν ἀρρένων, ἐνὸς ἑτέρου
τῶν θηλέων, ἐνὸς Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ καταστήματος πρὸς τοποθέτησιν
τῆς Βιβλιοθήκης, γεννησομένη ἀπάντων τῶν καταστημάτων ἐν Ἀνδρι-
ταίνῃ πρωτευούσῃ τῆς Ἐπαρχίας Ὀλυμπίας ἐν τῇ αὐτῇ προσδιορισθείσῃ
θέσει, ἥτοι·

α) Ἡ ἀνόρυξις τῶν θεμελίων συνισταμένη εἰς 134 Κυβ. Μέτρα,
ὑψους 80 /₁₀₀ καὶ πλάτους ἐν μέτρον, τιθεμένης ὡς βάσις ἀνωτάτης τιμῆς
δρχ. 1 δι' ἕκαστον Κυβ. Μ.

β) Ἡ κατασκευὴ τοῦ τοίχου ἀπάντων τῶν καταστημάτων συνισταμένη εἰς Κυβ. Μ. 873 διαφόρου πλάτους καὶ ὕψους, ἥτοι πλάτους ἀπὸ 50 ἕως 70 /₁₀₀ Μέτρα, ὕψους ἀπὸ 4 ἕως 8 Μ., διὰ τὴν κατασκευὴν ὅλων ὁμοῦ ὁρίζεται ὡς ἀνώτατος ὅρος τιμῆς δοχ. 9 δι' ἕκαστον Κυβ. Μέτρον.

γ) Ἡ κατασκευὴ τοίχου περικλείοντος τὰ καταστήματα συνιστάμενον ἐξ 98 Κυβ. Μ. πλάτους 50 /₁₀₀ καὶ ὕψους 5 Μ., ὁρίζεται ἀνώτατος ὅρος τιμῆς δοχ. 6, δι' ἕκαστον Κυβ. Μέτρον.

δ) Ἡ κατασκευὴ τριῶν λιθίνων κλιμάκων ἀντὶ δραχμῶν 180.

ε) Ἡ κατασκευὴ ἐξώστον ἐξ ἡμιλελαξευμένων λίθων δοχ. 140.

στ) Ἡ κατασκευὴ λιθίνης κλίμακος τῆς βιβλιοθήκης συνισταμένης ἐξ εἰκοσιδύο βαθμίδων, πλάτος ἐκάστης βαθμίδος 30 /₁₀₀ Μ, ὕψους 18 /₁₀₀ καὶ μήκους 1,80 /₁₀₀ μέτρα ἀντὶ δραχμῶν 260.

ζ) Ἡ τοποθέτησις κιγκλίδων σιδηρῶν εἰς 30 παράθυρα ἥτοι ἡ ὅλη καὶ ἐργασία ὁμοῦ ἀντὶ δοχ. 600, ἐπὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας ὅρους·

1) Ὁ ἀναδειχθεὶς ἐργολάβος πρέπει νὰ εἶναι ἐκ τῶν ἀναγνωρισμένων καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἀξιοχρεῶν ἐγγυητήν, ὅστις μετ' αὐτοῦ θέλει ἐξασφαλίσῃ συμβολαιογραφικῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμπεφωνημένων.

2) Ὁ ἀναδειχθεὶς ἐργολάβος θέλει κάμει ἑναρξιν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν κτιρίων μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τῷ κοινοποιηθῇ ἡ ἔγκρισις τῶν πρακτικῶν τῆς δημοπρασίας καὶ θέλει περαιώσει αὐτὴν ἐντὸς ἐξ μηνῶν.

3) Ἡ ἐργασία γενήσεται ὑπὸ μηχανικοῦ ἢ ἐμπειροτέχρου διοριζομένου ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ θέλει ἐκτελεσθῇ ἀκριβῶς μὲ τὸ διάγραμμα τοῦ Μηχανικοῦ, οὗτινος αἱ λεπτομέρειαι θέλουσι γίνεαι γνωσταὶ κατὰ τὴν δημοπρασίαν πρὸς τὸν ἐργολάβον.

4) Ἡ πληρωμὴ τῆς ὅλης ἐργασίας θέλει γίνεαι εἰς τὸν ἐργολάβον ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τρεῖς ἴσας δόσεις, ἡ μὲν πρώτη ἅμα γίνῃ ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τῶν κτιρίων, ἡ δευτέρα εἰς τὸ μέσον τῆς ἐργασίας, ἀφ' ἧς βεβαιωθῇ διὰ πιστοποιήσεως τοῦ Μηχανικοῦ ἢ ἐμπειροτέχρου, ὅτι ἡ ἐργασία προβαίνει συμφώνως μὲ τὰς διαγραμμένας λεπτομερείας τοῦ διαγράμματος καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸ τέλος τῆς ἐργασίας τῶν κτιρίων ἀφ' οὗ βεβαιωθῇ ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Μηχανικοῦ ἢ ἐμπειροτέχρου, ὅτι ἡ ἐργασία

ἐξετελέσθη ἀκριβῶς καὶ ἀφ' οὗ γίνη ἡ παράδοσις τοῦ ἔργου διὰ πρωτοκόλλου.

5) Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει παρευρίσκεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου κάμνονσα τὰς δεούσας παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ καθόλου καὶ ἰδίᾳ.

6) Ὁ ἀναδειχθησόμενος ἐργολάβος ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ ἀκριβῶς μὲ τὸ διάγραμμα τοῦ Μηχανικοῦ τόσον ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν λίθων ἅτινα θέλει μεταχειρισθῇ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν κτιρίων, ὅσον καὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀναγκαιούντων ξύλων.

7) Ἀπασα ἡ πρὸς ἀνέγερσιν τῶν κτιρίων ὕλη καὶ πᾶσα ἄλλη σχετικὴ δαπάνη, θέλει εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ ἀναδεχθεισομένου ἐργολάβου.

8) Εἰς τὴν διεξαγωγὴν ἐν γένει τῆς ἐργασίας τῶν κτιρίων, θέλει εἶσθαι ὑποκείμενος ὁ ἀναδειχθησόμενος ἐργολάβος εἰς τὸ ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου 1850 Β. Διάταγμα καὶ τὰς σχετικὰς περὶ δημοπρασίας ἔργων δημοσιευθείσας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἐγκυκλίους.

9) Ὁ ἐργολάβος θέλει εἶσθαι ὑποκείμενος εἰς τὰς διαγραφόμενας ἐν τῇ παρούσῃ διακηρύξει ὑποχρεώσεις, ἅμα τῷ κοινοποιηθῇ διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος ἡ ἐγκρισὶς τῶν πρακτικῶν τῆς Δημοπρασίας.

10) Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐργολάβου, διὰ πᾶσαν οἰανδήποτε ἐνδεχομένην ζημίαν, εἴτε ἐκ θεομηνίας εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας.

11) Ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῶν πρακτικῶν ὁ ἐργολάβος καὶ ὁ ἐγγνητὴς αὐτοῦ εἶναι ὑπόχρεοι διὰ τὴν προσφορὰν των.

12) Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ἀνδριτζαίνῃ ἐν τῷ συνήθει τῶν δημοπρασιῶν τόπῳ, ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἄρχεται τὴν 9ην καὶ περαιοῦται τὴν 11ην τοῦ ἐλευσομένου μηνὸς Ἰουνίου Τ.Ε. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 12 τῆς Μεσημβρίας.

Ἐν Ἀνδριτζαίνῃ τὴν 20 Ἀπριλίῳ 1872.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀ. Παππα Ἀλέξης

Ζ. Α. Ζαφειρόπουλος

Χ. Α. Κανελλόπουλος

Ν. Ζαφειρόπουλος

[ΕΤΕ/ΙΑ, Κληροδοτήματα, φάκ. 60, ἔγγρ. 19]

Ἀριθ. 360.

Ἐν Ἀνδριτσαίνῃ σήμερον τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους 1875, ἡμέραν τετράδην πρὸ μεσημβρίας, ἐν τῷ Δημοσίῳ Γραφείῳ μου, ὑπάρχοντι ἐν τῇ τρίτῃ ὁροφῇ τοῦ κατὰ τὴν ἀγορὰν Ἀνδριτσαίνης κειμένον ἐργαστηρίου τῶν Ἀσημάκη, Λεωνίδου καὶ Γρηγορίου ἀδελφῶν Ἀσημακοπούλων ὑπαγομένου ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀνδριτσαίνης Γεωργίου Δ. Πατσοπούλου, κατοίκου καὶ ἐδρεύοντος αὐτόθι, καὶ τῶν μαρτύρων κυρίων Παναγιώτου Γ. Βλαχούνη τέκτονος, καὶ Ἀνδρέου Γιαννούλη κτηματίου, γνωστῶν μοι, ἐνηλίκων, πολιτῶν Ἑλλήνων, κατοίκων Ἀνδριτσαίνης, ἀσχέτων πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς ἄλλους πάσης συγγενείας, καὶ μὴ ὑπαγομένων εἰς οὐδεμίαν ἐξαιρέσιν, ἐνεφανίσθησαν πρὸ ἐμοῦ καὶ τῶν ἀνωτέρω μαρτύρων γνωστοὶ καὶ ἄσχετοι συγγενεῖας κύριοι, Χαραλάμπης Δ. Κανελλόπουλος, Γεώργιος Β. Φάσσας, κτηματίας, Νικόλαος Χ. Κατσούρας Δημαρχεῦων Α' Πάρεδρος Ἀνδριτσαίνης, καὶ Νικόλαος Ζαφειρόπουλος φαρμακοποιὸς ἅπαντες κάτοικοι Ἀνδριτσαίνης, καὶ μέλη τῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἐν Ἀνδριτσαίνῃ ἐκπαιδευτικοῦ καταστήματος καὶ ἐκείνου τῆς βιβλιοθήκης ἐπιτροπῆς, κατασταθείσης πάντως διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν ἐξήκοντα ἐν τοῦ 1868 ἐξηκοστοῦ ὀργάνου, ὑπ' ἀριθμὸν ἑβδομήκοντα τοῦ 1872 ἑβδομηκοστοῦ δευτέρου, καὶ ὑπ' ἀριθμὸν ἐξήντα ἐξ τοῦ 1873 ἑβδομηκοστοῦ τρίτου ἔτους πράξεων τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀνδριτσαίνης, ἐγκριθεισῶν διὰ τοῦ ἀπὸ πρώτης Ὀκτωβρίου χίλια ὀκτακόσια ἐξήκοντα δύο Βασιλικοῦ Διατάγματος, καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 5246 καὶ 1497 τοῦ ἔτους 1874 αποφάσεων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου καὶ Νομαρχίας Μεσσηνίας ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Γεώργιος Νιάρχος κτίστης καὶ ἐργολάβος κάτοικος Λαγκαδιᾶς τῆς Γορτυνίας καὶ διαμένων ἐνταῦθα, καὶ ὁ ἐγγνητὴς του Παναγιώτης Σαββόπουλος ὑποδηματοποιὸς κάτοικος Ἀνδριτσαίνης, οὔτινες συνωμολόγησαν καὶ συνεβάλλοντο πρὸς ἀλλήλους τὰ ἐξῆς, ἥτοι ὁ Γεώργιος Νιάρχος ἀνεδέχθη καὶ ὑπεχρεώθη, κατὰ τὰ ἐν τούτῳ γενόμενα πρακτικὰ μειοδοτικῆς Δημοπρασίας, ἐνεργηθείσης κατὰ τὴν ἑκτὴν τρέχοντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐνταῦθα, καὶ δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέν-

τος ἐγγράφου, τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἐν Ἀνδριτσαίνῃ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ ἐκείνου τῆς βιβλιοθήκης, καὶ τοῦ περικλείοντος αὐτὰ περιτοιχίσματος, ἐπὶ τοῦ ὀρισμένον δι' ὅλα ταῦτα τὰ καταστήματα γηπέδου, κειμένον κατὰ τὴν θέσιν ἁγίας Βαρβάρας τῆς Ἀνδριτσαίνης, διὰ δραχμὰς ἐν ὅλῳ δεκατρεῖς χιλιάδας τετρακοσίας ὀκτὼ καὶ λεπτὰ τριάκοντα ἀριθ. 13.408 καὶ 30 /₁₀₀ συμφώνως μὲ τὴν γενομένην παρὰ τοῦ ἐργολάβου τούτου μειοδότησιν, ἐμφαινομένης δι' ἕκαστον εἶδος ἐργασίας ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς μειοδοτικῆς Δημοπρασίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑποθετικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς δαπάνης, τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ Μηχανικοῦ Μιλτιάδου Π. Κανελλοπούλου ὑπολογαγοῦ, ἐν Ἀθήναις τὴν δεκάτην τετάρτην Δεκεμβρίου τοῦ 1874 ἐβδομηκοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἐγκριθέντος διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 18792 τρέχοντος ἔτους διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ὑπὸ τὰς ἐξῆς συμφωνίας καὶ ὅρους. Πρῶτον. Ἡ κατασκευὴ ὅλων τῶν προκειμένων ἔργων, ἥτοι ἡ ἀνόρυξις τῶν θεμελίων, ἡ κατασκευὴ τῶν τοίχων ἀπάντων τῶν καταστημάτων, ἡ κατασκευὴ τοῦ περικλείοντος τὰ καταστήματα τοίχου, ἡ κατασκευὴ τῶν λιθίνων κλιμάκων, ἡ κατασκευὴ τῶν στηλῶν τοῦ ἐξώστου, ἡ προμήθεια ὑλικοῦ, καὶ ἡ τοποθέτησις τῶν τετραζύλων (διαγράφονται δύο λέξεις) σιδηρῶν κικλίδων ἐν τοῖς παραθύροις, θέλει γίνεαι κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ διαληφθέντος Μηχανικοῦ, συνταχθέντος ἐν Ἀργοστολίῳ τὴν δεκάτην Αὐγούστου τοῦ 1871 ἐβδομηκοστοῦ πρώτου ἔτους, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων, ἐκτὸς τοῦ ἐργολάβου Γεωργίου Νιάρχου ἀγραμμάτου ὄντος, τοῦ σχετικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς δαπάνης, τῶν ὁρῶν τῶν συμφωνιῶν, καὶ τῆς ἀπὸ δεκαεῖς Ἰουλίου τρέχοντος ἔτους διακηρύξεως τῆς ἐπιτροπῆς, ὑπογεγραμμένων καὶ τούτων ὑπὸ τῶν εἰρημένων συμβαλλομένων. Δεύτερον. Ὅφειλει ὁ ἐργολάβος ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως νὰ ὑπακούῃ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὸν παρ' αὐτῆς διορισθισόμενον Μηχανικόν, ἢ ἐμπειροτέχνην, καθ' ὃν τρόπον διαταχθῇ παρ' αὐτῶν τεχνικῶς. Τρίτον. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων οἰαδιῆποτε προσθαφαιρέσεις ἐπενεχθῶσιν εἰς τε τὸ σχέδιον καὶ εἰς τὰ θεμέλια καὶ λοιπά, ὁ ἐργολάβος συμμορφωθήσεται ἀκριβῶς πρὸς ταύτας, κατὰ τὸ ἄρθρον τρίτον τοῦ περὶ δημοσίων ἔργων Βασιλικοῦ Διατάγματος. Τέταρτον. Ὁ ἐργολάβος ὑπόκειται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὀριζόμενας διὰ τοῦ ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου 1850 Β. Διατάγματος, ὡς καὶ εἰς τὰς τῇ συνεπιείᾳ αὐτοῦ ἐκδοθείσας ἐγκυκλίους

ὑπ' ἀριθ. 126 τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, ἀποδεχόμενος ἅπαντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ὑποχρεούμενος νὰ διατηρήσῃ ἀπαρεγκλίτως τοὺς ὑπὸ τοῦ διατάγματος τούτου καὶ τῶν ὑπουργικῶν ἐγκυκλίων ἐπιβαλλομένους ὅρους. Πέμπτον. Πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου ὁρίζεται προθεσμία ἐνὸς ἔτους τὸ πολὺ ἀπὸ σήμερον, ὑποχρεοῦται δὲ ὁ ἐργολάβος νὰ ἀρχίσῃ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον. Ἑκτον. Ἡ πληρωμὴ τῆς ὅλης ἐργασίας θέλει γίνεαι εἰς τρεῖς ἴσας δόσεις, καθ' ὃν τρόπον διαγράφει ἡ διακήρυξις τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμὸν ἐξήκοντα ἐν τοῦ ἔτους 1868 πρᾶξις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀνδριταίνης, παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν, ὡς εἰρηται, ἔργων. Ἑβδομον. Ὁ Παναγιώτης Σαββόπουλος ἐγγυητὴς θεωρεῖται καὶ εὐθύνεται ὡς ἄμεσος ἐκπληρωτὴς ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐργολάβου Γεωργίου Νιάρχου, διὰ τὴν ἔγκαιρον, τακτικὴν, καὶ ἀκριβὴν πραγματοποιήσιν αὐτῶν, παραιτούμενος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀξίσεως συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ περὶ Δημοσίων ἔργων Β. Διατάγματος. Ὅγδοον. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀναδέχονται ἀτομικῶς τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποζημιώσωσι τὸν ἐργολάβον διὰ πᾶσαν τυχὸν ζημίαν προκυψαμένην ἐκ τῆς μὴ ἐγκαίρου καταβολῆς τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα ὅθεν συνομολογησάντων καὶ παραδεξαμένων τῶν εἰρημένων συμβαλλομένων, συνετάχθη πρὸς βεβαίωσιν τὸ παρόν, ὅπερ ἀναγνωσθὲν εὐκρινῶς καὶ πάντων τῶν εἰρημένων παρόντων, ὑπεγράφη παρ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ, ἐκτὸς τοῦ Γεωργίου Νιάρχου ὁμολογήσαντος ἄγνωϊαν γραμμάτων.

Οἱ Συμβαλλόμενοι

Χ. Α. Κανελλόπουλος

Ν. Ζαφειρόπουλος

Γ. Β. Φάσσας

Ν. Σαββόπουλος

Ν. Χ. Κατσούρας.

Οἱ Μάρτυρες

Π. Γ. Βλαχούνης

Ἀνδρέας Γιαννουλῆς

Ὁ Συμβολαιογράφος

(Τ.Σ.) Γ. Α. Πατσόπουλος

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Ἐν Ἀνδριταίνῃ αὐθημερόν.

Ὁ Συμβολαιογράφος Ἀνδριταίνης

Γ. Α. Πατσόπουλος